

PHÁT HUY VAI TRÒ NÊU GƯƠNG CỦA CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

VŨ THỊ HỒNG VÂN (*)
BÙI THỊ KIM XUÂN (**)

Tóm tắt: Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn yêu cầu cán bộ, đảng viên phải nêu cao trách nhiệm nêu gương nhằm ngăn chặn và đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Bài viết khái quát tư tưởng Hồ Chí Minh về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên và đưa ra những giải pháp tiếp tục phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên nhằm xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, giữ trọn niềm tin của Nhân dân đối với Đảng.

Từ khóa: Cán bộ, đảng viên; nêu gương; tư tưởng Hồ Chí Minh.

Abstract: While he was leading the revolution, President Ho Chi Minh always required the officers and party members to set a good example for preventing and combating against the deterioration of political mindset, ethical values, lifestyle, and conducts of “self-actualization” and “self-evolution” in their internal organizations. This paper presents a brief summary of Ho Chi Minh thought on the responsibilities of officers and party members in setting a good example and proposes a number of solutions to promote these responsibilities in order to build up a transparent, firm, and strong organization of the Party and maintain People’s trust in the Party.

Keywords: Officers, party members; setting an example; Ho Chi Minh thought.

Ngày nhận bài: 15/12/2020 Ngày biên tập: 24/12/2020 Ngày duyệt đăng: 19/01/2021

Đảng Cộng sản Việt Nam luôn được nhân dân tin yêu gọi là “Đảng ta”. Trong mọi sự tôn vinh thì sự tôn vinh của Nhân dân là sâu sắc nhất, bền vững và tin cậy nhất. Đó là niềm tự hào, tài sản tinh thần to lớn mà mỗi cán bộ, đảng viên phải ra sức giữ gìn và phát huy. Đảng ta chỉ có thể hoàn thành sứ mệnh vẻ vang khi mỗi cán bộ, đảng viên luôn phát huy tinh thần “đảng viên đi trước, làng nước theo sau”⁽¹⁾. Đó vừa là đạo lý, vừa là trách nhiệm của mỗi cán bộ, đảng viên trong thực hiện việc nêu gương.

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về nêu gương của cán bộ, đảng viên

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất chú trọng tới việc phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên. Người nhấn mạnh: “Trước mặt quần chúng, không phải ta cứ viết lên trán

chữ “cộng sản” mà ta được họ yêu mến. Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước”⁽²⁾. Điều đó có nghĩa rằng, một người dù tài giỏi đến đâu mà không thực hành nêu gương thì cũng không thuyết phục được người khác; cán bộ, đảng viên nếu không gương mẫu thì sẽ mất đi vai trò lãnh đạo, tổ chức quần chúng.

Trong công tác xây dựng Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn tin tưởng vào sức mạnh của nêu gương: “Lấy gương người tốt, việc tốt để hàng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng Đảng, xây dựng các tổ chức cách mạng, xây dựng con người mới, cuộc sống mới”⁽³⁾. Người nhấn mạnh: “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”⁽⁴⁾. Người là hiện thân của tấm gương suốt đời phấn đấu cho độc lập của dân tộc, hạnh phúc của Nhân dân. Người căn dặn: “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng

(*) TS; Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

(**) ThS; Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân⁽⁶⁾.

Đảng ta đã xác định nêu gương là một phương thức lãnh đạo. Thực tiễn cách mạng Việt Nam đã chứng minh, Đảng ta được Nhân dân tin yêu bởi vì trong mọi hoàn cảnh khó khăn, gian khổ, đội ngũ cán bộ, đảng viên đều nêu cao tinh thần gương mẫu: "Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ và vị thế như ngày nay. Đó là kết quả sự nỗ lực phấn đấu không ngừng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, trong đó có sự hy sinh quên mình và đóng góp quan trọng của đội ngũ cán bộ, đảng viên"⁽⁵⁾.

Tuy nhiên, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng nghiêm khắc cảnh báo: "Một dân tộc, một đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân"⁽⁶⁾. Lời nhắc nhở của Người đã cho thấy tác hại của việc không gương mẫu của cán bộ, đảng viên chính là con đường dẫn đến vi phạm kỷ luật của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Đảng ta đã đánh giá, hiện nay có một bộ phận cán bộ, đảng viên, trong đó có cán bộ, đảng viên giữ cương vị lãnh đạo cấp cao suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Sự thiếu gương mẫu của những cán bộ, đảng viên này không những gây bức xúc trong dư luận mà còn làm cho vai trò, uy tín của Đảng, hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước bị ảnh hưởng.

Báo cáo của Hội nghị toàn quốc tổng kết công tác phòng, chống tham nhũng giai đoạn 2013-2020 cho thấy, từ đầu nhiệm kỳ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII đến nay, đã thi hành kỷ luật hơn 87.000 cán bộ, đảng viên, trong đó có trên 3.200 đảng viên bị kỷ luật liên quan đến tham nhũng; đã thi hành kỷ luật hơn 110 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý, trong đó có 18 cán bộ bị xử lý hình sự⁽⁷⁾.

Tình trạng trên có nguyên nhân khách quan và chủ quan, nhưng trước hết là do những cán bộ, đảng viên này đã không thực sự gương mẫu, đã bị lợi ích vật chất cám dỗ: "Trước hết là do bản thân những cán bộ, đảng viên đó thiếu tu dưỡng, rèn luyện; lập trường tư tưởng không vững vàng, hoang mang, dao động trước

những tác động từ bên ngoài; sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, hẹp hòi, bị cám dỗ bởi các lợi ích vật chất, không làm tròn trách nhiệm, bổn phận của mình trước Đảng, trước dân"⁽⁸⁾.

2. Giải pháp tiếp tục phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Một là, tự nguyện, tự giác thực hiện nghiêm các quy định về nêu gương.

Trong thời gian qua, Đảng ta đã ban hành một số quy định cụ thể để phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên như: Quy định số 101-QĐ/TW ngày 7/6/2012 của Ban Bí thư Trung ương Đảng khóa XI về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp; Quy định số 55-QĐ/TW ngày 19/12/2016 của Bộ Chính trị khóa XII về một số việc cần làm ngay để tăng cường vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên. Đặc biệt, ngày 25/10/2018 Ban Chấp hành Trung ương Đảng ban hành Quy định số 08-QĐi/TW về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương.

Các quy định nêu trên của Đảng ta đã xác định rõ trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên. Thực tế cho thấy, nhiều chủ trương của Đảng rất đúng, nhưng thực hiện chưa tốt, là do có cán bộ, đảng viên thực hiện không nghiêm túc chấp hành các quy định nêu gương, hoặc nhận thức đúng nhưng không thực hiện. Thực hiện các quy định về trách nhiệm nêu gương phải xuất phát từ tình cảm cách mạng trong sáng, từ sự tự nguyện, tự giác của mỗi cán bộ, đảng viên. Bởi vì, nêu gương là vấn đề đạo đức, việc thực hiện phải xuất phát từ lương tâm, trách nhiệm của mỗi cán bộ, đảng viên. Những hành vi nêu gương giả tạo, khéo lấy lòng quần chúng và cấp trên thực chất chỉ là sự vun vén cá nhân ích kỷ, gây bức xúc cho dư luận, gây phản cảm với mọi người xung quanh.

Bên cạnh đó, việc thực hiện các quy định về nêu gương cần gắn liền với tinh thần, nội dung của Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 4 khóa XI và Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 4 khóa XII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng; thực hiện nghiêm Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Hai là, mỗi cán bộ, đảng viên nói phải đi đôi với làm, nêu gương mọi lúc, mọi nơi.

Nói đi đôi với làm, nói ít làm nhiều là chuẩn mực cơ bản của nêu gương. Lời nói và việc làm của mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn thống nhất với nhau, phải đúng đường lối của Đảng và pháp luật của Nhà nước. Hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ là thước đo trách nhiệm với Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Do đó, mỗi cán bộ, đảng viên phải nêu cao tấm gương hết lòng, hết sức vì công việc, tâm huyết, tận tụy, luôn nêu cao ý thức phục vụ Nhân dân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “Việc gì có lợi cho dân, ta phải hết sức làm. Việc gì hại đến dân, ta phải hết sức tránh, phải lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ”⁽⁹⁾. Do đó, cán bộ, đảng viên phải luôn thực hiện đạo đức cách mạng cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư theo đúng lời dạy của Người mọi lúc, mọi nơi. Cán bộ, đảng viên phải có lối sống giản dị, không chỉ trong thực hiện nhiệm vụ mà còn trong lối sống, sinh hoạt hàng ngày. Người có đạo đức thì mỗi việc làm tốt đẹp đều diễn ra một cách tự nhiên, mọi lời nói và việc làm không phải là sự khiên cưỡng mà xuất phát từ ý thức sâu sắc về nghĩa vụ và trách nhiệm của mình.

Nêu gương phải là hành động thường xuyên của mỗi cán bộ, đảng viên chứ không phải là việc làm nhất thời, phải thực chất chứ không phải là hình thức. Mỗi cán bộ, đảng viên phải ra sức học tập và làm theo tác phong nêu gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh; nêu gương trong mối quan hệ với mình, với người, với việc; không chỉ tự giác thực hiện mà còn phải giáo dục, nhắc nhở, động viên người thân của mình thực hiện, như thế mới được Nhân dân tin tưởng.

Ba là, thường xuyên thực hiện tốt tự phê bình và phê bình, dũng cảm, chân thành nhận khuyết điểm và quyết tâm sửa chữa khuyết điểm.

Tự phê bình và phê bình là quy luật, là nguyên tắc trong công tác xây dựng Đảng, bảo đảm sự đoàn kết, thống nhất, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng. Nghiêm túc thực hiện tự phê bình và phê bình là để mỗi đảng viên nhận rõ khuyết điểm và tìm biện pháp khắc phục, đồng thời phát huy ưu điểm để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Khuyết điểm cũng như chứng bệnh. Phê bình cũng như uống thuốc. Sợ phê bình, cũng như có bệnh mà giấu bệnh. Không dám uống thuốc. Để đến nỗi bệnh càng nặng”⁽¹⁰⁾.

Trong *Di chúc*, Người căn dặn: “Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng. Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”⁽¹¹⁾. Không ai có thể tránh khỏi khuyết điểm, vấn đề là khi có khuyết điểm mỗi cán bộ, đảng viên phải thật thà: “Dao có mài, mới sắc. Vàng có thui, mới trong. Nước có lọc, mới sạch. Người có tự phê bình, mới tiến bộ”⁽¹²⁾.

Trong thời gian qua, việc tự phê bình và phê bình trong Đảng đã có nhiều chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, Đảng ta cũng chỉ rõ: “Tự phê bình và phê bình nhiều nơi mang tính hình thức; vẫn còn tình trạng nể nang, né tránh, ngại va chạm; một số cán bộ, đảng viên thiếu tự giác nhận khuyết điểm và trách nhiệm của mình trong công việc được giao”⁽¹³⁾. Vì vậy, mỗi cán bộ, đảng viên khi được phê bình phải thành khẩn, phê bình đúng thì phải thừa nhận và quyết tâm sửa chữa khuyết điểm. Nhận rõ khuyết điểm và quyết tâm sửa chữa khuyết điểm là bản lĩnh của mỗi cán bộ, đảng viên và là trách nhiệm trong thực hiện việc nêu gương.

Phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên là vấn đề vừa cơ bản lâu dài, vừa cấp thiết hiện nay. Nhận thức sâu sắc và thực hiện tốt việc nêu gương giúp mỗi cán bộ, đảng viên xứng đáng với sự tin yêu của Đảng và sự tin nhiệm của Nhân dân, góp phần quan trọng xây dựng Đảng ta thực sự trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong thời kỳ mới./.

Ghi chú:

(1),(3),(5),(6),(12) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 15, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.546, tr.672, tr.622, tr.672, tr.622.

(2) Sdd, tập 6, tr.16.

(4),(9) Sdd, tập 1, tr.284, tr.27.

(5),(8),(13) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.20, tr.24-25, tr.22.

(7) <https://thanhnien.vn/thoi-su/31-uy-vien-nguyen-uy-vien-tu-bo-chinh-tri-bi-ky-luat-lien-quan-tham-nhung-1316235.html>.

(10) Sdd, tập 5, tr.301.

(12) Sdd, tập 7, tr.80.